

KAPİTALİZME KARŞI KIRKLAR MECLİSİ

Aydınlık Gazetesi, 27 Mart 2018

Yıldırım Koç

Kapitalizm, sömürü ve baskıya dayalı bir düzen. Bir tarafta büyük servetler, diğer tarafta açlık vardır. Bu adaletsizliği sürdürmenin yolu da baskı ve zulümdür.

Ancak kapitalizmin insanlığa zararı bununla sınırlı değildir. Kapitalizm insanlar arasındaki ilişkileri de bozar. Anadolu'nun geleneğinde önemli bir yer tutan dayanışma ve dostluğun yerini bencillik, bireycilik, aldatma, sahtekarlık alır. Bunun sonucu ise yalnızlık, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, depresyon ve sonunda intihardır.

Anadolu'nun mayasındaki dayanışma ve dostluk, sadelik ve tevazuyla biçimlenir. Halbuki kapitalizmin yarattığı rekabet ortamı, insanları güç gösterisi yapmaya, hava atmaya, övünmeye, başkalarını aşağılamaya zorlar.

Anadolu'nun mayasındaki dostluk ve yoldaşlığın ve tevazunun en güzel örneği, Anadolu'da yüzlerce yıldır anlatılan ve insanların örnek alması beklenen Kırklar Meclisi'ne ilişkin öyküde görülür.

ANADOLU'DA SADELİK VE TEVAZU

Hikaye o ki, Hz.Muhammed Kırklar Meclisi denilen bir toplantıya katılmak ister. Kapıyı çalar. İçeriden bir ses, "kimsin" diye sorar. Hz. Muhammed de, "Allah'ın resulüyüm" diye yanıtlar.

Kapı açılmaz.

Hz.Muhammed kapıyı tekrar çalar. Bu kez "kimsin?" sorusuna, "yoksulların hizmetkariyim" diye yanıt verir.

O zaman kapı açılır ve Hz.Muhammed içeriye buyur edilir.

Bu hikayenin farklı biçimlerini duymuş veya okumuş olabilirsiniz. Ben en sade biçimiyle aktardım. Burada dikkat edilecek nokta, Hz.Muhammed'in büyük bir tevazu ile "yoksulların hizmetkariyim" demesi sonrasında kadınların ve erkeklerin birlikte bulunduğu meclise alınmasıdır.

Anadolu'nun mayasında sadelik ve tevazu vardır. Kapitalizmin insan kişiliğinde yarattığı çarpıklığa karşı, geleneğimizde var olan ve bu öyküde olağanüstü bir incelikte sunulan sadeliği ve tevazuyu sahiplenmek, kapitalizme karşı mücadelenin en önemli araçlarından biridir.

ANADOLU'DA YOLDAŞLIK VE BİRLİK

Öykünün devamında Hz.Muhammed meclise katılır ve oradakilerin kim olduğunu, kimlerin büyük, kimlerin küçük olduğunu sorar. Verilen yanıt, herkesin eşit ve ulu olduğudur. Mecliste 39 kişi vardır. Hz.Muhammed 40. kişinin nerede olduğunu sorar. "O dışarıda, görevde," derler. Yoldaşlıklarını kanıtlamak için de içlerinden biri koluna bıçak vurur, meclisteki herkesin kolundan birer damla kan akar. Bir damla kan da çatıdan içeri düşer. Kolu kesilenin yarası sarılır; herkesin yarası düzelir.

Kapitalizm insanları bencilleştirir ve bireycileştirir. Halbuki Anadolu'nun mayasında birlik, bütünlük, dayanışma, kardeşlik, yoldaşlık vardır.

KAPİTALİZME KARŞI MÜCADELE

Benim özetle ve eksikliklerle aktardığım bu öykü, Anadolu'da yüzlerce yıldır yaşayabiliyorsa, Anadolu'nun mayasında tevazu ve yoldaşlığın bulunmasındandır.

Kapitalizm, insanların sömürüldüğü ve baskı altına alındığı, insanların büyük bölümünün varlık içinde yokluk yaşadığı, kulun kula kulluk ettiği bir düzendir. Halbuki günümüzde insanların yaratılanları adaletli bir biçimde bölüşebildiği, kimsenin namerde muhtaç olmadığı bir düzen kurabilmek mümkündür.

Ancak kapitalizmin yol açtığı toplumsal çürüme insanların yalnızlığına ve mutsuzluğuna yol açmaktadır. Çözüm, Anadolu'nun mayasında bulunan ve Kırklar Meclisi öyküsünde yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılan tevazu ve yoldaşlıktır. Kapitalizmle mücadelenin önemli araçlarından biri, Anadolu insanının genlerine işlemiş olan ve kapitalizmin tahrip edici tüm çabalarına rağmen hâlâ büyük ölçüde koruyabildiğimiz bu özelliklerdir.